

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2013.7.16.
COM(2013) 531 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**2015 után: A szegénység felszámolása és a fenntartható fejlődés finanszírozásának
átfogó és integrált megközelítése felé**

{SWD(2013) 273 final}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

2015 után: A szegénység felszámolása és a fenntartható fejlődés finanszírozásának átfogó és integrált megközelítése felé

Bevezetés

A következő két évben minden partnernek elsőbbséget kell adnia azoknak a döntő fontosságú tevékenységeknek, amelyek felgyorsítják a haladást a millenniumi fejlesztési célok elérése felé. E célból – a millenniumi fejlesztési célokkal kapcsolatos 2013. szeptemberi különleges ENSZ-rendezvényhez közeledve – az EU-nak és tagállamainak fokozniuk kell a jelenlegi kötelezettségvállalások teljesítése érdekében tett erőfeszítéseiket, köztük a fejlődő országok támogatása érdekében nyújtott finanszírozás növelését és hatékonyabbá tételét, a „Változtatási program” című bizottsági közleményben¹ vázoltaknak megfelelően. Az EU és a tagállamok (a továbbiakban: az EU) tevékenységeiről készült elemzés a csatolt 2013. évi uniós elszámoltathatóságról szóló jelentésben olvasható.

Ezzel párhuzamosan a 2015 utáni szélesebb körű tervekről szóló globális eszmecsere is megkezdődött különböző folyamatok keretében. A Bizottság Tanács által is jóváhagyott², „Méltó életet mindenkinek: A szegénység felszámolása és a világ fenntartható jövőjének biztosítása” című közleménye³ a „mit?” kérdésre koncentrált, és olyan 2015 utáni jövőképet vázolt fel, amely átfogó keretben foglalkozik a szegénységcsökkentéssel és a fenntartható fejlődéssel. A 2015. évi nemzetközi éghajlat-változási megállapodásról szóló közlemény⁴ számos fontos kérdést vet fel az éghajlatváltozás elleni küzdelem 2020 utáni finanszírozásával kapcsolatban. „A fejlődő országokba irányuló uniós támogatás hatékonyabbá tétele a fejlesztésfinanszírozás mozgósítása során” című bizottsági közlemény⁵ és a kapcsolódó tanácsi következtetések⁶ egyaránt arról szólnak, hogy átfogó megközelítést kell alkalmazni valamennyi finanszírozási forrás tekintetében, valamint integrált megközelítést az azonos forrásokra vonatkozó különböző folyamatok tekintetében.

Ez a közlemény a 2015 utáni keret „hogyan?” kérdésének finanszírozási részére koncentrált. A közlemény a közös uniós megközelítés kialakítását indítja el a nemzetközi tárgyalások során felmerülő finanszírozási kérdések tekintetében: hogyan strukturálható egy globális megközelítés, milyen források állnak rendelkezésre és mobilizálhatók, milyen folyamatok során alakítható a megközelítés, valamint milyen alapelvek vezéreljék a munkát. Ebben a szakaszban az EU-nak nyitottnak kell maradnia a partnerekkel folytatott párbeszéd előtt, ezért a közlemény nem javasol új tevékenységeket vagy új kötelezettségvállalásokat az EU számára. Erre később kerülhet majd sor egy olyan, kötelezettségvállalások széles skálájáról szóló globális megállapodás keretében, amely a különböző nemzetközi partnerek 2015 utáni megváltozó szükségleteit és képességeit tükrözi.

A közlemény a fejlődő országokba irányuló finanszírozásra helyezi a hangsúlyt, de a javasolt megközelítés általánosan alkalmazandónak tekinthető. Az alapelgondolás minden országra

¹ COM(2011) 637.

² 11559/13.

³ COM(2013) 92.

⁴ COM(2013) 167.

⁵ COM(2012) 366.

⁶ 14533/12.

értékes – a finanszírozási források skálája azonos minden szakpolitikai célkitűzés tekintetében, és a legjobb eredményeket hozó módon kell felhasználni őket.

1. A FINANSZÍROZÁS GLOBÁLIS HELYZETÉNEK VÁLTOZÁSA

Az elmúlt évtizedben jelentős változások történtek a világban, különösen a globális gazdaság megoszlása, a országok azon képessége, hogy befolyást gyakoroljanak a globális trendekre, valamint a feltörekvő donorok egyre nagyobb szerepe tekintetében. Ezek a változások megváltoztatták a fejlesztésfinanszírozásról alkotott elképzeléseket.

Számos nemzetközi folyamat foglalkozik finanszírozási kérdésekkel. Az ENSZ 2015 utáni helyzettel foglalkozó magas szintű munkacsoportjának és a „Fenntartható Fejlesztési Célok” Nyílt Munkacsoport jelentése is kitér a finanszírozásra és a végrehajtás egyéb eszközeire; megkezdte működését az az ENSZ-bizottság, melynek feladata a fenntartható fejlesztés finanszírozási stratégiájához kapcsolódó különböző lehetőségek kidolgozása, az ENSZ Közgyűlése pedig konzultációt folytat a fejlesztésfinanszírozási folyamat esetleges megerősítéséről. Ezen kívül az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye az éghajlatváltozás elleni küzdelem 2020 utáni finanszírozásának mobilizálásán és hatékonyabb felhasználásán dolgozik, a Biológiai Sokféleség Egyezmény pedig operacionalizálja forrásmobilizációs stratégiáját. Ezek és más folyamatok ugyanazokat a forrásokat akarják felhasználni szakpolitikai célkitűzések széles skálájának megvalósításához, ami átfedéseket eredményezhet a kötelezettségvállalások között. Ehelyett azonban zökkenőmentesen együtt kellene működniük az ilyen célok érdekében eszközölt, meglévő vagy jövőbeli kötelezettségvállalásokon alapuló befektetéseknek, valamint nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt szinergiákat kellene kialakítaniuk. Ezért a finanszírozással foglalkozó különböző folyamatoknak összhangban kellene állniuk a közösen megállapított elvekkel és ötvözni kellene őket egymással annak érdekében, hogy maximalizálható legyen hasznosságuk a különböző globális szakpolitikai célkitűzések eléréséhez.

A jelenleg folyó viták lehetőséget adnak a Monterreyi Konszenzus átalakításához a finanszírozás megközelítésének nemzeti szinten való kialakítása érdekében, mivel ezen a szinten kerül felhasználásra a legtöbb forrás. A 2002. évi Monterreyi Konszenzusban és a 2008. évi fejlesztésfinanszírozásról szóló dohai nyilatkozatban a józan ész által diktált, ma is érvényes alapelveket fektették le: a siker kulcsa az egyes országok nemzeti szintű fellépéseiben rejlik, melyek során a rendelkezésre álló forrásokat a lehető legjobban kell felhasználni. A finanszírozás ezen átfogó megközelítésének kell a finanszírozásról folytatott viták alapját képeznie. A megközelítés még további operacionalizálást igényel.

Az erőforrások két irányból származhatnak: köz- és magánforrásokból, nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt. A nemzeti szintű (hazai) közfinanszírozási források közé tartoznak az adók és más kormányzati bevételek, a természeti erőforrásokból származókat is ide értve. A nemzetközi közfinanszírozás támogatások, tőkefinanszírozás vagy kölcsön formáját öltheti. Nemzeti szintű (hazai) magánfinanszírozás helyi vállalkozásoktól vagy jótékonyságból származhat. A nemzetközi magánfinanszírozás a nemzetközi beruházásokat és olyan magántranszfereket ölel fel, mint például a külföldről hazautalt pénzek és az adományok. Az olyan új innovatív finanszírozási források, mint például a pénzügyi tranzakciós adó, a CO₂-kibocsátás-kereskedelemből származó bevételek vagy a bunkerolajadók szintén besorolhatók a fenti kategóriák valamelyikébe.

Ezek olyan forráskategóriák, amelyeket minden egyes ország fel tud használni valamennyi nemzeti és nemzetközi szintű megállapodás tárgyát képező célkitűzés elérése érdekében, akkor is, ha különböző eszközöket használnak a különböző elsődleges célkitűzések megvalósításához. Ezeknek kell képezniük a finanszírozási megközelítés alapját. A

közforrások közvetlenül a kormányok rendelkezésére állnak és közvetlenül felhasználhatók. A magánforrások alapvető különbsége az, hogy magánérdekeket követnek, és megfelelő mederbe kell terelni őket a szakpolitikai célkitűzések támogatásához. A szakpolitika kormányzati alakítóinak arra kell törekedniük, hogy növeljék a rendelkezésre álló finanszírozást és biztosítsák, hogy a források a megállapodás tárgyát képező célkitűzések megvalósítását hatékony módon célozzák. E célból az összes forrást egységesen kell kezelni, mint az eredmények eléréséhez rendelkezésre álló eszközök keverékét.

2. HONNAN JÖN A PÉNZ? A FEJLŐDŐ ORSZÁGOK SZEMPONTJÁBÓL LEGFONTOSABB TERÜLETEKRE KELL KONCENTRÁLNI

A fejlődő országok számára 2010-ben becslések szerint mintegy 7 129 milliárd EUR⁷, köz- és magánforrásból származó olyan finanszírozás állt rendelkezésre, amely hozzájárulhatott a szegénység csökkentéséhez és a fenntartható fejlődéshez.

1. táblázat: A fejlődő országok rendelkezésére álló finanszírozás (milliárd EUR, 2010.)

Hazai közfinanszírozás Összesen: 3 317 Adóbevételek: 3 252 <i>A káros fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatások megszüntetésével nyerhető lehetséges bevételek: 309</i> Külföldi államkölcsönök: 65 Tájékoztató tételek Összes tartalék, az arannyal együtt: 4 074 Illegális pénzügyi kiáramlások: 649 (ebből becslések szerint 120 az adóbevételek-veszteség) pl: korrupció, bűncselekmények, valamit adócsalás és adókikerülés. Nemzetközi közfinanszírozás Összes kiadás: 158 Hivatalos fejlesztési segélynek (ODA) minősülő támogatás: 92, melyből 39-et folyósít az EU. Kedvezményes kamatozású kölcsönök: 7, melyből 3-at nyújt az EU. Egyéb hivatalos fejlesztésfinanszírozás: 54, melyből 4-et nyújt az EU. Az ENSZ által szankcionált nemzetközi biztonsági műveletek: 5, melyből 2-t nyújt az EU. Magánforrásból származó finanszírozás – hazai és nemzetközi Összesen: 3 652 Hazai magánbefektetések: 2 678 Nemzetközi befektetések: 624 Közvetlen külföldi befektetés: 443 Külföldi portfólióbefektetések: 181

⁷ A jelen közleményben szereplő adatok forrásainak teljes jegyzéke a kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban található.

Külföldi magánkölcsonők: 70

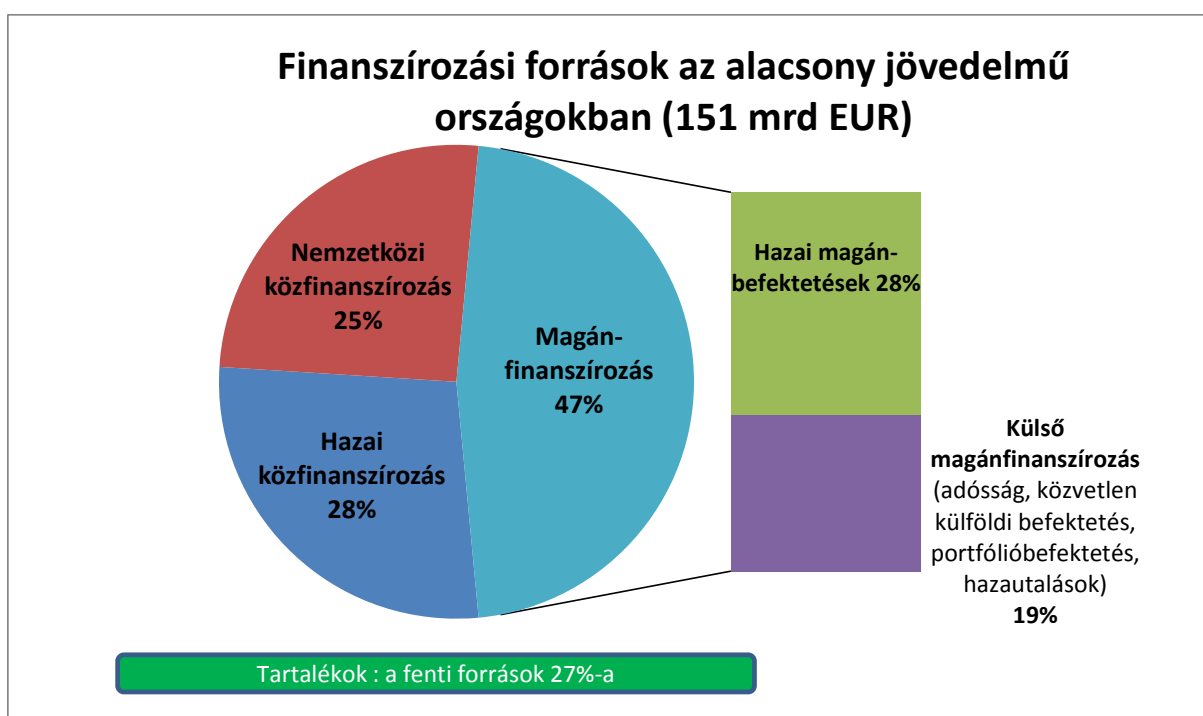
Hazautalások: 238

Az átutalási költségek 5 %-ra csökkentésétől várt többletbevétel: évente 12.

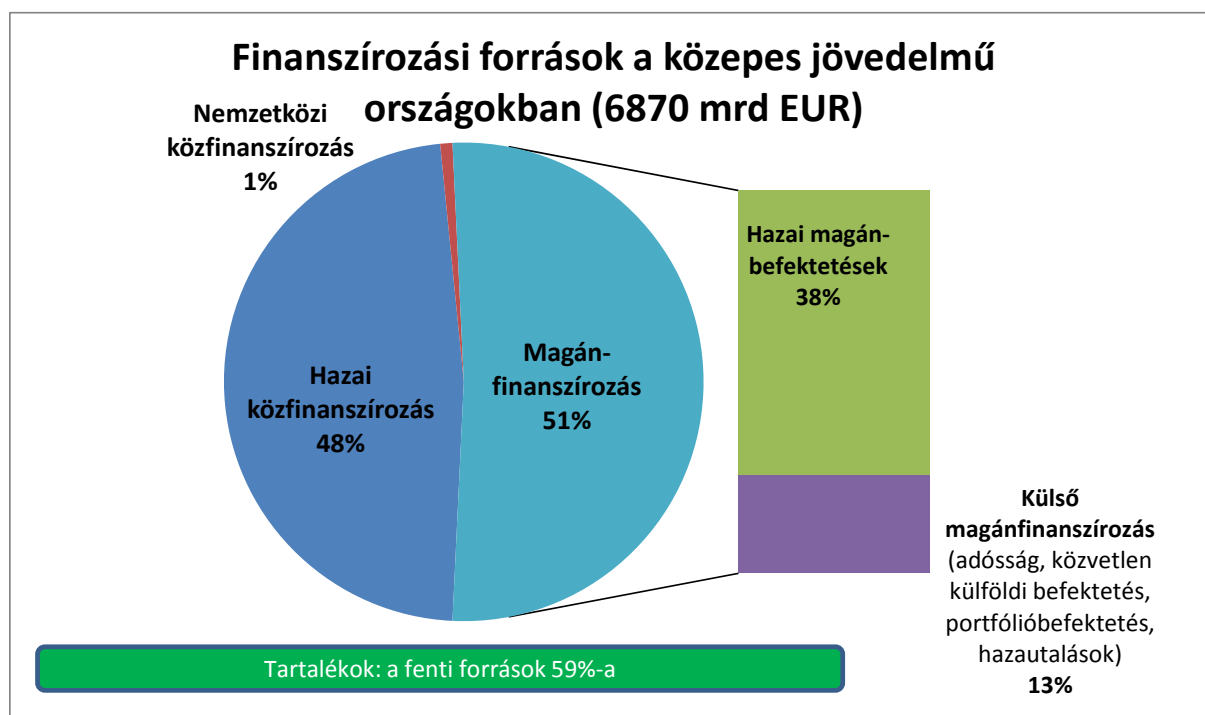
Magánadományok: 42

Az adatok megerősítik, hogy a hazai közforrások (20-szor) magasabbak a nemzetközi közforrásoknál, amellett, hogy azok a fejlődő országok rendelkezésére álló finanszírozásnak csupán 2 %-át teszik ki. A magán- és a közfinanszírozás mértéke azonos szintű. Ugyanakkor alapvető különbségek tapasztalhatók az egyes országok között a finanszírozási források összetételét illetően, amint azt jól mutatja az alacsony jövedelmű országok és a közepes jövedelmű országok helyzetének különbsége.

1. ábra

2. ábra

2.1. Hazai közfinanszírozás – a kormányok legnagyobb és legjobb forrása

A hazai közfinanszírozás (3 317 milliárd EUR) a kormányok közvetlen rendelkezésére álló, a szakpolitikai célokra fordított kiadások legnagyobb finanszírozási forrása, így ez képezi a finanszírozási megközelítések legfontosabb elemét. Azon túl, hogy költségvetési teret biztosít a prioritásokra fordítandó kiadásokhoz, erősítenie kell a hazai elszámoltathatóságot és hozzá kell járulnia a kormány és a polgárok közötti kapcsolat megerősítéséhez is. A legtöbb ország jelentősen tudná növelni a prioritásokra fordított hazai kiadásokat, többek közt az adóbevételek növelésével, az illegális pénzügyi áramlások elleni küzdelemmel és a káros fosszilis tüzelőanyagok támogatásának megszüntetésével.

2.1.1. A hazai források mobilizálása

A fejlődő országokban kivetett adók mértéke változó, az alacsony jövedelmű országokban átlagosan a GDP 13 %-a, a közepes jövedelmű országokban pedig átlagosan a GDP 22 %-a. A UNDP becslései szerint a millenniumi fejlesztési célok megvalósíthatóságához a kormánybevételeknek a GDP 20 %-a felett kell lenniük, ami azt mutatja, hogy a legtöbb közepes jövedelmű országnak kizárólag a hazai közforrásokat használva is képesnek kellene lennie e célok megvalósítására. Ezen kívül az IMF szerint viszonylag gyorsan megvalósítható lenne a kormányzati bevételek növelése a GDP 3 %-ét kitevő mértékben, még a természeti erőforrásokból származó esetlegesen megnövekedő jövedelmek és az új zöld adók figyelembe vétele nélkül is. Ez azt mutatja, hogy hosszabb távon a segélyektől való függőségnek is véget lehet vetni az alacsony jövedelmű országokban.

Becslések szerint mintegy 649 milliárd EUR-t tesznek ki a bűncselekményekből, adócsalásból és korrupcióból eredő illegális pénzügyi áramlások, amelyek számos országban jelentős terhet rónak a költségvetésre. Az adóbevételek kiesése az ilyen pénzügyi áramlások kedvezőtlen hatásainak csak egy része, mivel a jelenség a legális befektetésektől is eltántorít és aláássa a szélesebb körű társadalmi szerződést. Az országoknak szabályozási és büntetőjogi intézkedésekkel kell fellépniük az illegális pénzügyi áramlásokkal szemben.

2.1.2. Fenntartható kölcsönök és hitelek

A kölcsönfelvétel lehetővé teszi az országok számára, hogy a bevételek volatilitása ellenére idejében eszközölhessenek befektetéseket és stabilan tarthassák a közkiadások szintjét. A fejlődő országok átlagos eladósodottsága csökkent az évek alatt, de sokan közülük még mindig kockázatos helyzetben vannak vagy nem férnek hozzá a pénzügyi piacokhoz, és a hivatalos hitelfelvételtől függenek. A magánhitelezők és a Párizsi Klubon kívüli hivatalos hitelezők szerepe jelentősebbé vált a fejlődő országokban. Ez is kiemeli annak szükségességét, hogy az adósságfenntarthatóság biztosítása érdekében valamennyi szereplőnek felelősségteljes hitelezési és kölcsönfelvételi elveket kell alkalmaznia.

A fejlődő országok összesen 4 074 milliárd EUR nemzetközi tartaléka néhány közepes jövedelmű országban koncentrálódik, míg a szegényebb országok tartalékai általában alacsonyak. Az elővigyázatossági tartalékok képzése az országok sokkok elleni védelmének részét képezi, amelyeket ki lehetne egészíteni biztosítás alapú eszközökkel, míg a szilárd makrogazdasági és prudenciális szakpolitikai keret kulcsfontosságú a sérülékenységek korlátozása szempontjából.

2.1.3. A rendelkezésre álló hazai közfinanszírozás megfelelő elköltése

A rendelkezésre álló pénz megfelelő elköltése legalább annyira fontos, mint a források növelése. Az országoknak be kell tartaniuk a jó államháztartás-irányítás szabályait, és gondoskodniuk kell arról, hogy a rendelkezésre álló pénzből a lehető legnagyobb hozzáadott érték szülessen. Elsőbbséget kell élvezniük a kitűzött célok eléréséhez legszükségesebb

befektetéseknek, és az egy adott szakpolitikai célt szolgáló kiadásoknak hozzá kell járulniuk a többi cél előmozdításához is.

2.1.4. Kulcsfontosságú fellépések a globális szinten megállapított szakpolitikai célkitűzések érdekében befektetett hazai források növelésére

Nemzeti szinten a következőket kellene tennie minden egyes országnak:

- Az adórendszerek reformja, az adóigazgatás megerősítése és a korrupció csökkentését célzó jogszabályok végrehajtása. Ide tartozik a természeti erőforrások kezelése terén az átláthatóság, az elszámoltathatóság és a fenntarthatóság növelése, valamint az adócsalás és az adókikerülés kezelése.
- Olyan szakpolitikák végrehajtása, amelyek biztosítják a források megfelelő felhasználását, többek közt innovatív partnerségek, a magánforrások tőkeáttételének javítása és a káros fosszilis tüzelőanyagoknak nyújtott támogatás megszüntetése útján.
- Felelős hitelfelvételi és hitelnyújtási elvek követése és ellenállóképesség kialakítása.

A nemzeti erőfeszítések támogatása érdekében a következőket kell tennie együttesen minden országnak és nemzetközi szereplőnek:

- Az átláthatóság megkövetelése a pénzügyi szektortól és a kulcsfontosságú ágazatokban tevékeny multinacionális vállalatoktól, ide értve a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságára irányuló kezdeményezést és a természeti erőforrások fenntartható felhasználását támogató más kezdeményezéseket az illegális pénzáramlásokra vonatkozó szabályok, az országonkénti jelentéstétel, a fokozottabb adóügyi átláthatóság és információcsere útján. Az EU vezető szerepet játszik a fenti kérdésekben folyó globális fellépések tekintetében, de a haladás a fenti elveket támogató többi szereplőn is múlik.
- Korrupcióellenes szabályok alkalmazása, mint például az ENSZ Korrupció elleni Egyezménye.
- A nemzetközi pénzügyi architektúra megerősítése az adósságfenntarthatóság és a sokkokkal szembeni ellenálló képesség érdekében.

2.2. Nemzetközi közfinanszírozás – még mindig fontos néhányaknak

Az ODA még mindig fontos finanszírozási forrás annak a 36 alacsony jövedelmű országnak, amelyeket a globális kihívások is jobban érintenek; az ODA GDP-jük 12 %-át teszi ki, ami máris alacsonyabb az alacsony jövedelmű országok hazai bevételeinél. Ugyanakkor a nemzetközi közfinanszírozás (158 milliárd) a fejlődő országok összességét tekintve marginális fontosságú (a GDP 0,7 %-a). A 108 közepes jövedelmű országban az ODA átlagosan csak a GDP 0,2 %-ának felel meg, ami megerősíti, hogy a segélyeknek azokra az országokra kellene koncentrálniuk, amelyeknek a legnagyobb szükségük van rájuk.

2.2.1. A finanszírozás növelése és a nyomon követés a döntő

A fejlődő országoknak nyújtott külső közfinanszírozás az egyes donorok hazai költségvetési döntéseinek eredményei. Az EU összesen több segítyt nyújt, mint az összes többi fejlett ország együttvéve, 2008 óta teljesíti a kereskedelemösztönző segélyekkel kapcsolatban tett kötelezettségvállalásait, teljesíti az éghajlatváltozás elleni küzdelem gyorsfinanszírozásával kapcsolatos kötelezettségvállalásait, valamint nagoyai és hyderabadi határozatoknak megfelelően növeli a biodiverzitásra fordított finanszírozást. Bár az EU együttes ODA-ja enyhén csökkent 2012-ben, az EU állam- és kormányfői a nehéz gazdasági helyzet ellenére újra megerősítették azt a kötelezettségvállalásukat, hogy az általuk nyújtott ODA 2015-re

eléri GDP-jük 0,7 %-át. Azoknak a feltörekvő gazdaságoknak és országoknak, akik elérték a közepes jövedelmű országok felső sávját, ki kell venniük megfelelő részüket a nemzetközi közfinanszírozásból, a rendelkezésükre álló pénzügyi forrásoknak megfelelően.

Az ODA koncepcióját egyre több kritika éri vagy azért, mert túl széles körű, vagy azért, mert nem terjed ki minden fejlesztési együttműködési partnerre sem minden vonatkozó tevékenységre. Az ODA reformjára és a különböző szakpolitikai célkitűzések finanszírozásának jobb nyomon követésére van szükség, ide értve azon szakpolitikai mutatók (pl. a Rio-markerek) javítását, amelyek a konkrét szakpolitikai célkitűzéseket támogató ODA-mennyiséget mutatják. Szilárd alapot kell kidolgozni a fejlődő országokat támogató valamennyi finanszírozás számontartására, hogy minden szereplő azonos mércével mérve legyen elszámoltatható. A DAC-ban az ODA reformjáról folyó munka jelentősen hozzájárul e cél megvalósításához. A nemzetközi finanszírozás nyomon követésének olyan átfogó monitoringrendszer részét kellene képeznie, amely a hazai és a magánfinanszírozásra is kiterjed.

2.2.2. A rendelkezésre álló külső finanszírozás megfelelő elköltése

A hazai forrásokhoz hasonlóan a pénz megfelelő elköltése egyszerre jelenti azt, hogy a *helyes dolgokat tesszük* és hogy *helyesen tesszük a dolgokat*: a forrásokat oda kell koncentrálni, ahol a legnagyobb szükség van rájuk, továbbá innovatív és hatékony módon kell felhasználni őket azt biztosítandó, hogy egyszerre több szakpolitikai célt is szolgáljanak, pl. több ágazatot összefogó konkrét szakpolitikai célkitűzések megfogalmazásával.

A finanszírozás nyújtásának innovatív módszerei növelhetik a hatékonyságot és ezért fokozni kellene alkalmazásukat. A segélyek kölcsönökkel és tőkefinanszírozással való ötvözése, valamint a garanciák és kockázatmegosztó mechanizmusok katalizálhatják a magán- és közbefektetéseket. Az EU aktívan támogatja ezek alkalmazását. Ahogy arra a fejlődés innovatív finanszírozásával foglalkozó vezető csoport is rámutatott, tágabb nézőpontból az innovatív finanszírozásban jelentős bevételtermelési lehetőségek rejlenek, valamint stabilabb és kiszámíthatóbb finanszírozást biztosítanak. Néhány innovatív finanszírozási mechanizmust, mint például a tiszta fejlesztési mechanizmust, úgy alakítottak ki, hogy egy konkrét szakpolitikai cél teljesítésére koncentráljon, de az ilyen befektetéseknek figyelembe kell venniük a tágabb összefüggéseket is, és a többi célhoz is hozzá kell járulniuk.

A *helyes végrehajtás* érdekében a nemzetközi közösség egyértelmű kötelezettségeket vállalt a hatékony fejlesztési együttműködésre irányuló puszani partnerség keretében amellyel, hogy a tevékenységeket hatékonyra tegye a fejlődő országok demokratikus felelősségvállalására, valamint a globális közjavak biztosításának szükségességére vonatkozó közös nézetre építve. Ezt alááshatják azok a multilaterális folyamatok, amelyek konkrét szakpolitika-területek számára elkülönített finanszírozásra törekednek, a fejlődő országoknak pedig oda kell irányítani a finanszírozást, ahol azok a globális célkitűzésekhez kapcsolódó nemzeti célokhoz *szükséges eredményeket* érhetik el.

2.2.3. A globális célkitűzések érdekében befektetett nemzetközi közforrások növeléséhez szükséges legfontosabb fellépések

Minden egyes országnak felelősséget kell vállalnia és kérnie kell, hogy a külső finanszírozás a puszani elvekkel összhangban álló, megállapodás tárgyát képező célokat integráló nemzeti fejlesztési terveket kövesse.

Valamennyi országnak és nemzetközi szereplőnek meg kell állapodnia a következőkről:

- A puszani partnerség elveinek alkalmazása és kötelezettségvállalásainak teljesítése a nemzetközi közfinanszírozás nyújtása során.

- Méltányos hozzájárulás a globális erőfeszítésekhez a kötelezettségvállalások dinamikus spektruma alapján. A leggazdagabb országok tegyenek több hozzájárulást, mint a közepes jövedelmű országok felső sávjába tartozók és a feltörekvő gazdaságok, és a külső támogatás koncentráljon az alacsony jövedelmű országokra. A közepes jövedelmű országokkal folytatott, elsősorban a közepes jövedelmű országok alsó sávjának javát szolgáló együttműködésnek a legfontosabb, katalizátor szerepű fellépésekre kell koncentrálnia.
- Az ODA reformja és a külső közfinanszírozás nyomon követése egy átfogó kölcsönös elszámoltathatósági mechanizmus keretében.
- Olyan finanszírozási módszerek alkalmazása, amely illeszkedik az országok szükségleteihez, és amely tiszteletben tartja a finanszírozás hosszú távú fenntarthatóságát. Fokozni kell az olyan innovatív mechanizmusokat, amelyek a tőkeáttételi hatás révén további forrásokat mobilizálnak, továbbá erősíteni kell a kapacitásépítést és a technikai segítségnyújtást.

2.3. Magánfinanszírozás – a növekedés egyik legfontosabb hajtóereje

A magánfinanszírozás alapvetően különbözik és a közfinanszírozástól. Magánérdekeket követ, és nem feltétlenül szolgál közpolitikai célokat. Ugyanakkor a (3 652 milliárd EUR-t kitevő) magánbefektetések a növekedés egyik legfontosabb hajtóerejének számítanak, és hozzájárulhatnak az ilyen célokhoz is. Már a magánbefektetések prioritásainak és módszereinek egy kis változása is jelentős előnyökkel járhat a közpolitikai célok tekintetében. Az ilyen változások elsősorban hazai és nemzetközi szakpolitikai ösztönzők révén érhetők el, pl. a köz- és magánszféra partnerségén keresztül.

A hazai és nemzetközi magánszektor jól integrált, azonos ösztönzőkre reagál, ezért együtt kezelhető. A hazai és a nemzetközi szint szétválasztása csupán a monitoringkötelezettségek szempontjából releváns.

2.3.1. Befektetés és kereskedelem; tudomány, technológia és innováció

A hazai befektetések volumene jóval nagyobb a külföldiekénél, és a gazdasági fejlődés fontos pillérének számítanak. A hazai befektetéseket a közvetlen külföldi befektetés és kisebb mértékben a külföldi magánkölcsönök egészítik ki, a know-how és a technológia átadása révén is. A közcélokra kedvezően ható befektetéseket kedvező szakpolitikai környezet és olyan innovatív mechanizmusok útján kell támogatni, mint például a teljesítményalapú kifizetések az ökoszisztéma-szolgáltatások, a szén-dioxid-kreditek és a biodiverzitás-kompensáció esetén.

A kereskedelem fontos eszköze a tevékenységek és a termelékenység fokozásának. Ezen előnyök realizálása érdekében az országoknak olyan környezetet kell kialakítaniuk, amely nemzetközi, regionális és nemzeti szinten egyaránt megkönnyíti a kereskedelmet. A gazdagabb országoknak kedvezményes hozzáférést és támogatást kellene biztosítani a legszegényebbek számára. Az EU máris jelentős kedvezményeket kínál az uniós piacokra jutáshoz, többek közt teljesen vám- és kvótamentes hozzáférést a legkevésbé fejlett országok számára. A fejlődő országok kereskedelmének nagy része máris a többi fejlődő országgal bonyolódik, és ki kell használni a Dél-Dél kereskedelem liberalizációjában rejlő további lehetőségeket. Nemzetközi szinten külön figyelmet kell fordítani arra, hogy a legkevésbé fejlett országok is képesek legyenek hasznot húzni a kereskedelemről.

Az új technológiákat nagyobb globális integráció révén kell a globális célok felé irányítani. Az egyrészt a fejlődő országok körülményeihez igazított technológia, másrészt pedig az innováció közötti visszacsatolást tovább lehetne támogatni a kutatásba való fokozott

befektetések útján, többek közt olyan innovatív mechanizmusokon keresztül is, mint az előzetes piaci kötelezettségvállalások.

2.3.2. *Hazautalások*

A hazautalt pénzek jelentős magánforrás-áramlást jelentenek, és számos fejlődő országban a GDP nagy részét teszik ki. A G20 ígéretének⁸ megfelelően az átutalási költségek 5 %-ra csökkentése jelentős előnyökkel járna, különösen a drágább Dél-Dél átutalások esetében. Mind a küldő, mind a fogadó országoknak olyan szakpolitikákat kell elfogadni, amelyek kompetitív és átlátható piaci feltételeket teremtenek, jobb pénzügyi szolgáltatásokhoz biztosítanak hozzáférést, és a hazautalások tájékozottabb és produktívabb használatára bátorítanak.

2.3.3. *Magánadományok*

A magánadományok a hivatalos támogatások számos jellemzőjével rendelkeznek. 2010-ben 42 milliárd EUR-ra becsülték a magánadományokat, és adott közösségekben és adott kérdésekben jelentős hozzájárulásnak számíthatnak. Természetüknél fogva a magánadományokat általában nem lehet figyelembe venni a nemzeti fejlesztési tervekben, ennek ellenére cél, hogy javuljon átláthatóságuk, kiszámíthatóságuk és hatékonyságuk.

2.3.4. *A legfontosabb arra irányuló fellépések, hogy a magánforrásokat szakpolitikai prioritásokba investálják*

Nemzeti szinten a következőket kellene tennie minden egyes országnak:

- Olyan üzleti környezet kialakítása, amely támogatja a szakpolitikai célkitűzéseket a méltányos munkára vonatkozó nemzetközi kötelezettségvállalásokkal összhangban, ösztönzi az innovációt és a hazai pénzügyi rendszerek fejlesztését.
- Közforrások felhasználása az olyan területekbe való befektetésekhez, amelyek a magánberuházások tőkeáttételi hatását a szakpolitikai célok felé irányítják.

Ezenkívül valamennyi országnak és nemzetközi szereplőnek együttesen a következőkről kell megállapodnia:

- Átlátható és méltányos szabályokon alapuló nemzetközi szakpolitikai környezet kialakítása, többek közt a kereskedelem és a pénzügyi piacok tekintetében.
- Közfinanszírozás felhasználása a magánbefektetések tőkeáttételi hatásának fokozására és az innováció támogatására, technológiák alkalmazásán keresztül is.

Hasonlóképpen a magánszektorak is meg kell állapodnia a következőkben:

- A jó vállalati társadalmi és környezeti felelősségvállalás elveinek követése, hozzájárulva ezzel az inkluzív zöld gazdaság felé való elmozduláshoz, a szokásos piaci feltételek elvét követve az átutalások árazásánál, átláthatóságot biztosítva tevékenységükről, valamint követve a vállalati társadalmi felelősségvállalás és a beruházások nemzetközi iránymutatásait.
- A magánadományok is alkalmazzák a pusztani elveket a támogatás nyújtása során.

⁸ A 2011. december 5-i G20 nyilatkozat 77. pontja.

3. A FINANSZÍROZÁS ÁTFOGÓ ÉS INTEGRÁLT MEGKÖZELÍTÉSE FELÉ

3.1. Alapelvek

A 2015 utáni időszakra vonatkozó, közös célokat tartalmazó nemzetközi menetrendnek minden szereplőt arra kell motiválnia, hogy az erőforrásait jól hasznosítsa. Ezt a finanszírozás olyan szilárd megközelítésének kell kiegészítenie, melynek alkalmazása univerzális, tükrözi a globális fejleményeket, és a különböző szereplők rendelkezésére álló valamennyi forrást figyelembe veszi. Ezt a célt az szolgálná a legjobban, ha a fejlesztésfinanszírozás nemzetközi menetrendjét oly módon dolgoznák át és szélesítenék ki, hogy az megfeleljen a jövő kihívásainak. Bár a globális célok kidolgozásának folyamata még csak most kezdődött, a finanszírozásról folyó vitát a következő kulcsfontosságú elveknek kell vezérelnie:

- A finanszírozást a szakpolitikák összefüggésében kell tekinteni. A végrehajtás központi elemei a jó szakpolitikák, mivel hatékonyabb módszer megváltoztatni a szakpolitikákat, mint a rossz szakpolitikák kompenzálására költeni a pénzt.
- Minden rendelkezésre álló forrást együtt kell kezelni, mivel azok ugyanannak az egésznek a részei. A finanszírozás három kategóriája – hazai közfinanszírozás, nemzetközi közfinanszírozás és magánfinanszírozás – a legfontosabb fellépések hazai és nemzetközi szintű azonosításához biztosít struktúrát.
- A finanszírozás globális megközelítésének mindenekelőtt az országok szintjén kell hagynia a források prioritásainak meghatározását. Ezen a szinten lehet a leghatékonyabb döntéseket hozni a szakpolitikai célok közötti helyes kompromisszumokról, a nemzetközi szintű megállapodás tárgyát képező kötelezettségvállalások, célok és célkitűzések keretén belül. A megállapodás tárgyát képező célok eléréséhez szükséges szakpolitikák, finanszírozás és eszközök kombinációjának értékelésekor az országos szintre kell koncentrálni, mivel itt zajlik a végrehajtás. Minden országnak vállalnia kell azt, hogy a megállapodás tárgyát képező szakpolitikai célok elérése érdekében a lehető legjobban használja fel a rendelkezésre álló forrásokat.
- Ugyanígy a különböző szakpolitikai célkitűzéseknek is kölcsönösen erősíteniük kell egymást, ezért a célok elérésének eszközei is egymáshoz kapcsolódó források és eszközök csomagjaként kell hogy működjenek országos szinten, hogy ugyanabból a pénzből egyszerre több szakpolitikai cél is teljesülhessen. A finanszírozásnak támogatnia kell a különböző átfogó célkitűzések közötti szinergiákat. A meglévő kötelezettségvállalásokat tiszteletben tartva a vezérlő elv az, hogy a célokat tagozzuk be a nemzeti szakpolitikákba ahelyett, hogy globális szinten különítünk el finanszírozást egy adott célra, ami fragmentációt eredményez.
- A külső közfinanszírozást át kell csoportosítani a leginkább rászoruló országok felé, míg a közepes jövedelmű országok felső sávjába került feltörekvő gazdaságoknak és országoknak méltányos hozzájárulást kell biztosítaniuk.
- Minden finanszírozást együtt, harmonizált módon kell nyomon követni az átláthatóság és a kölcsönös elszámoltathatóság biztosítása érdekében nemzeti és globális szinten egyaránt, azzal a céllal, hogy hatékonyabban járuljanak hozzá egyszerre több globális és nemzeti szintű, fenntartható fejlődéssel kapcsolatos célhoz. Javítani kell valamennyi pénzügyi mozgás követhetőségét, ideértve a nemzeti és globális célokhoz, valamint a vonatkozó finanszírozási célkitűzésekhez való hozzájárulásukat – amennyiben léteznek ilyen célok. Az adatok nemzeti szintű elérhetősége és minősége kulcsfontosságú lesz ehhez, a statisztikai kapacitásokat pedig meg kell erősíteni.

3.2. A nemzetközi folyamatok összefogása

A Dohai Nyilatkozatban szereplő ígéretre építve, mely szerint a különböző kihívásokkal kapcsolatban összehangolt globális fellépésre fog sor kerülni, a nemzetközi finanszírozási vitákat átfogó kereten belül kell folytatni. Ezért a Rio+20 konferencia által megbízott ENSZ szakértői bizottságnak, melynek az a feladata, hogy fenntartható fejlesztésfinanszírozási stratégiára tegyen javaslatot, a fejlesztésfinanszírozási folyamattal teljes összhangban kell végeznie munkáját. E szálak összefogása érdekében nemzetközi konferenciát kell szervezni a finanszírozás átfogó és integrált megközelítésének kidolgozására, a szakértői bizottság és a 2015 utáni keretet előkészítő folyamatok eredményeire építve. Ahogy azt az ENSZ 2015 utáni helyzettel foglalkozó magas szintű munkacsoportja is javasolta, ennek a megerősített globális folyamatnak kell lefektetnie a finanszírozás átfogó megközelítését, különösen a 2015 utáni menetrend tekintetében. A fenti elveknek biztosítaniuk kell az egyes finanszírozási források és a (pl. a 2015. évi nemzetközi éghajlat-változási megállapodás keretében) jelenleg zajló tárgyalási folyamatok koherenciáját és koordinációját is. Ez biztosítja majd, hogy minden egyes ország oda tudja irányítani a forrásokat, ahol azok a legjobban hozzájárulnak a közösen megállapított célokhoz.

3.3. Következő lépések az EU számára

E közlemény célja közös uniós megközelítés kialakítása a 2015 utáni menetrenddel kapcsolatban folyó finanszírozási tárgyalásokkal, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos célokkal foglalkozó nyitott munkacsoporttal, a fenntartható fejlesztésfinanszírozási stratégia lehetőségeire javaslatokat kidolgozó szakértői ENSZ-munkacsoporttal és a fejlesztésfinanszírozási folyamat felülvizsgálatával kapcsolatban. Ezen kívül a közlemény keretet ad a közös uniós álláspontnak az éghajlatváltozás elleni küzdelem, a biodiverzitás, a vegyszerek és más nemzetközi folyamatok finanszírozása tekintetében is.

A fent vázolt megközelítés hozzájárul a nemzetközi párbeszédhez, és az EU-nak arra kellene felhasználnia, hogy megszólítsa a partnereket és párbeszédet kezdjen velük.